

KEIMHAION : *KEIMA = *ΘEMHAION : ΘEMA

(cf. Hom. *Odyss.* II 74—75; XVII 593—4)

Obično se uzima da je prvobitno značenje (i etimologija) reči *κειμήλιον* „ono što leži; blago koje leži; dragocenost“. Reč je poznata još od Homera i vezana za osnovu glagola *κειμαι* „ležati“, kao da je izvedena od jedne imenice **κειμα* „ležanje; ležaj“ (v. H. Frisk, *Griech. etym. Wb.*, s. v. *κειμαι*, str. 809), kao što je **θεμήλιον* (odn. *θεμείλιον* = *θεμέλιον*) i **θέμηλον* izvedeno od *θέμα*. **Κεῖμα* je jedna pretpostavka, reč koja dodanas nije nigde dokumentovana u grčkom, a koja je ipak poslužila kao baza za izvedenicu *κειμήλιον*. Ako je to tako, moglo bi se očekivati da je ona ipak negde, u nekom starom tekstu (kod Homera, Hesioda ili u mikenskom) bila upotrebljena, a kasnije, kod prepisivača, zamenjena nekom drugom, poznatijom, koja je po svojoj grafičkoj, paleografskoj slici bila vrlo bliska prvoj.

Evo jednog primera iz Homera gde se ova reč mogla nalaziti u prvobitnom tekstu, ali je kasnije bila zamenjena pokaznom zamenicom *κεῖνα*. To je 593. stih 17. pesme Odiseje, kada odani Odisejev sluga, svinjar Eumaj, kaže njegovu sinu Telemahu na uvo, da ne bi drugi čuli:

(ρ 593—4) ὦ φίλ', ἐγὼ μὲν ἄπειμι, σύας καὶ κεῖνα φυλάξων,
σὸν καὶ ἔμδὸν βίωτον· σοὶ δ' ἐνθάδε πάντα μελόντων.

U rukopisima osim lekcije *κεῖνα* mogu se sresti i [varijante *κῶνα*, *κῶνας* i *κοινά*. Pojmljivo je što su se izdavači opredelili za *κεῖνα*, koje su logički povezali sa *ἐνθάδε* iz sledećeg stiha (*κεῖνα* = τὰ ἐκεῖ: ἐνθάδε). Međutim, *ἐνθάδε* se može logički povezati sa prethodnim *ἄπειμι*, a u *κεῖνα* videti izgubljeni *hapax κείμα*, koje sa *σύας* (σ. καὶ *κειμα*) čini zapravo *σὸν καὶ ἔμδὸν βίωτον*, jer i *σύας* spadaju u *κεῖνα* (= τὰ ἐκεῖ). *Σύας*, ustvari, su ovde ono što na drugom mestu Homer zove *πρόβασις* (sačuvani *hapax* u β 75). Prema tome, imali bismo *σύας* = *πρόβασις* i *κειμα* = *κειμήλια* t. j. ono što imamo u β 74—5:

... ἔμοι δέ κε κέρδιον εἶη
ὕμέας ἐσθήμεναι κειμήλια τέ πρόβασιν τε

(cf. Eustath. 1434,54 ss.: *κειμήλια τὰ κείμενα ὅ ἐστι τὰ παρ' ἡμῖν ἀκίνητα· πρόβασιν δέ, ἅπερ ἡμεῖς φαμεν αὐτοκίνητα, τὰ διὰ ποδῶν προβαίνοντα*).

M.D.P.